

תמורותיו של חיל הרגלים

בהשתלשלות צורות המלחמה בזמן האחרון מילא חיל הרגלים תפקיד חשוב, וסיכווייו נשתפרו הרבה אגב תהליך זה. לא אומר כי היה כאן איזו שנוי פתאומי או חטוף בנוהג הטקטי, ועוד פחות מזה היה כדבר הזה להלכה. דברים כאלה נדירים הם באורח-המלחמה. אמנם, התמורה בדרכי הקרב בראשיתה של מלחמה זו נגלתה כמהפכנית, אבל אפשר להבחין קשרים אמיצים הנמשכים למן מערכת קמקרה ב-1917, דרך מסעות 1918, התכניות הבריטיות לשנת 1919 – שלא יצאו מעולם אל הפועל מפני התבוסה הגרמנית – מלחמת האזרחים הספרדית, ועד למסעות הגרמנים נגד פולין וצרפת. כמת מסוקריהם של מסעות אלה תמהו אפילו מה צורך יש לה לגרמניה בכל דיביויות הרגלים שלה, ותמהונם גדל עוד יותר כששמעו כי היא מקימה דיביויות נוספות. אמנם, נכון הדבר שהגרמנים לא היו מקימים אולי דיביויות חדשות כה רבות לולא היה בדעתם לערוך מלחמה במרחביה הגדולים של רוסיה. ובכל זאת אין לומר כי מספר הדיביויות שהיו להם בימי מסע המלחמה בצרפת היה מופרז לעומת צרכיהם הצפויים. לא מן הנכון הוא גם לשער כי הם היו זוכים במסעות הללו, וחותמים את הנצחונות, בלי חיל רגלים בהמון. חלק משיפעה זו מילא תפקיד בפועל בקרבות. אותו חלק שלא נקרא לקרב היה לרורבה שסייעה בעצם נוכחותה לכפות את ההכרעה.

ובכל זאת אין להטיל ספק שכוחות משוריינים הם שחלשו על שדות הקרב של פולין, בלגיה וצרפת, ושהללו אינם חולשים על שדות-הקרב של ימינו באותה מדה. אחת הסבות לכך ברורה: אויביה של גרמניה שריונים חזק עכשיו יותר משהיה ב-1939 ו-1940, ודרכם של שריונים לנהוג דרך-ארץ בשריונים. סבה שניה היא הגדלת מספרם של כלי-הנשק האנטי-טנקיים, לא רק בכללותם, אלא גם של אלה הנתונים בידי חיל-הרגלים. סבה שלישית היא העובדה שבעל-בריתו של הטנק הגרמני – מפציק-הצלילה – שוב אינו דן-יחידי כפי שהיה קודם. סבה רביעית היא ההתקפה האוירית המחושבת הישוב מדויק על כלי-התובלה של דיביויות-השריון. סבה חמישית – המדובר כאן בצבאות בריטניה ורוסיה, כיון שארטיילרית-השדה הגרמנית לא הצדיקה כנראה צידוק מלא את המוניטין הותיקים שלה לכושר הסתגלות מהיר – היא תכליתיותו של תותח-השדה נגד הטנק. ואחרון אחרון – הרגלת מוחם של אנשי הצבא לבעיה החדשה, המחשבה שהושקעה בפתרון זה, ומכאן – שיפור הטקטיקה של חיל-הרגלים. הטנקים שוב אינם יכולים לשלח רסן מפיהם כפי שעשו. הם זקוקים לשיתופם של יתר החיילות, של כל סוגי החיל, במדה רבה יותר. יש בכוחם לרתק צבא המחזיק בעמדה מסוימת ולמנוע ממנו למעשה את יכולת התנועה, אבל אין הם יכולים להסתער על עמדה מבוצרת אם לא הוצא מכלל שימוש חלק מתותחיה הא.ט. הם נעשו

לעמדות-תותחים משורינות-ניידות יותר מאשר לחיל-פרשים משורין-ממוכן. אף כי המכונות המשורינת עודה ממלאה תפקיד אחרון זה. הם זקוקים לסיוע רב יותר של רגלים, ודבר זה הושג על ידי הפחתת מספר הטנקים והגדלת מספר הרגלים בדיביזיה משורינת.

כפי שכבר ציינתי יש לחיל-הרגלים חלק ביצירת מצב זה והוא הגהנה ממנו. כפי שמדת הצדק נותנת. יתר על כן, דבר זה חל לא רק על חיל-הרגלים שהוא חלק מן הדיביזיה המשורינת, או על אותן דיביזיות-הרגלים המוגדרות כ"מטונעות"; כיון שבאם הדיביזיה המשורינת, נעשתה בהדרגה לכוח מצורף מכל סוגי הנשק, המשמשים מתוך תיאום מלא, הרי גם חיל-הרגלים "הצרוף" לא שבת ממעשה מבחינה זו. לאמתו של דבר שונה חיל-הרגלים של 1942 שינוי מפליא מזה של 1914, — בעל שתי מכוונות-היריה לבטליון — וזינוו נתעצם הרבה יותר מזה של 1918. בטליון-הרגלים הבריטי הרגיל יש לו רכב-קרב משורין קל משלו, הוא ה"קרייר" * כלי רכב קטן, מועיל, ונאמן, שאין לו יריב כערכו בצבא הגרמני. בטליון כזה הוא בעל עצמת-אש רבה מנשק אבטומטי, נשק א.ט. ומרגמות. הוא יכול לעשות בעצמו את מלאכת היקשה הנחוצה לו, בהדרכת חפרים * משלו. הוא נושא עמדו מכשירי אלחוט משלו, מפעיל אותם בעצמו ושומרם ערוכים ומסודרים. ואילו דיביזיות הרגלים יש להן יחידת סיוע, שלהלכה גם היא הנה יחידת-רגלים ונושאת סמל של גדוד-רגלים — אך היא מצוידה לתנועה מהירה ביותר, ועם זאת עקיצתה קשה מאד. מבחינה אחת יש לחיל הרגלים הבריטי יתרון של כוח-מחץ על פני חיילות-הרגלים של כל האומות כמעט, — מפני שהוקצה לו "טנק-הרגלים" בשיעור רב יותר, — טנק שהוא כבד-צעד באופן יחסי לעומת טנק-הסיוע של הדיביזיה המשורינת, אך מוגן באופן חזק הרבה יותר ממנו. תוצאות ההשתלשלות שעליה עמדתי חשיבות נודעת להן גם מבחינה מעשית וגם מבחינה פסיכולוגית. חופש התימרון הושב במדה ניכרת לחיל-הרגלים. נכון הדבר שכל תימרון, אפילו כל תנועה, מותנים בנכונות לנקוט מיד במערך שיתאים להתגוננות, בהתקרב כוחות משוריינים אייבים. אבל תנאי זה אינו מיוחד לחיל-הרגלים בלבד; הארטילריה, הנחפסת בשטח פתוח חוץ כדי תנועה, נמצאת עומדת במצב עגום עוד יותר, ובכל זאת יתכן כי לא זוהי הדרך הנכונה לגשת אל השאלה. בעצם, יותר משזכה חיל-הרגלים לכשעצמו בחופש זה של תימרון, זכתה בו דיביזיות-הרגלים, אותם בטליוני-הרגלים המזוינים היטב של ימינו, הנחמכים בארטילריה-שדה מהירה-תנועה ועזת-מחץ, כגון התותח-הבריטי, בן 25 הליטראות ** . ריחוקן של החזיות היריבות

* הנקרא, כרגיל, "נושא הברן" (Bren Carrier) על שם מקלע הברן שבו הוא מצויד ברוב

חמקרים, אם כי במקרים אחרים נושא הוא רובה א.ט. או אף מרגמה. — המער.

** כאן — «pioneers» («חלוצים») כאשר נקראו בצבא הבריטי החיילים-המהנדסים שבתוך

חיל-הרגלים — להבדיל מה «sappers» המיוחדים של חיל-המהנדסים המלכותיים.

*** הכוונה כאן למשקל פגזו של התותח. — המער.

זו מזו, השכיח כיום בפרוס הקרב, עשוי לאלץ את חיל-הרגלים לערוך מסעות-גישה ארוכים, להדוף פנימה את מסך משמרות-החלוץ של האויב בדמדומים של טרם-שחר, ולהערך להתקפה, לפני שיאיר היום, על אגפו של האויב או על נקודת התורפה שנגלתה לפני-כן. פירוש הדברים הוא שכמה מתנאי המלחמות הישנות יותר חזרו אלינו, אך הם חזרו בקצב מוגבר מאוד של תנועה, בתובלה ממונעת. והקצב המוגבר הגדיל בהרבה את היקף המחשבה, הפיקוד והפיקוח הנדרשים מן המפקד. אין לקח קשה יותר ללימוד לקצין-הרגלים המנוסה מתורת הקרבות בקצב החדש של המלחמה.

לא פחות מזה רב רישומן של התוצאות גם בשטח הפסיכולוגי. בשעה שהטנק ומפציץ-הצלילה נראו כשליטים בשדה-הקרב הרי מן הנמנע היה שהרגלי הבינוני לא ירגיש כי בטחונו העצמי מתרופף. הוא היה נכון עדיין להלחם קשה, לאזור את כל מאמציו, אבל ידוע ידע כי במקרה הטוב ביותר אין לו תקוה אלא למלא תפקיד שכולו טפל-לעיקר. בעוד אשר במקרה הרע ביותר הוא עשוי להגרף כאבק לפני רוח. בהסתיים המערכה בטוב, הרי הנצחון לא שלו הוא והתרומה שתרם למענו היתה מן הדלות ביותר. ובמקרה תבוסה, הרי רבים היו הסיכויים שהוא יסתחף וימעד, ואם ישאר בחיים יפול בידי האויב. ימים אלה עוברים. הרגלי עודו מתחייב בסכנות גדולות ונושא באחד התפקידים הכבדים ביותר במערכה, אבל יכול הוא לאסוף את פרי עמלו. הוא יכול להרגיש כי שכמו נושא במעמסה ולהתגאות במה שפעל ועשה. ויכול הוא להבין, אם מלמדים אותו דבר זה. כי מכל אנשי המלחמה של הצבא הוא האיש שנחבץ להראות את כשרון המעשה הרב והמגוון ביותר. יתכן שאחרים הם תכנאים חרוצים יותר בשטח זה או אחר, אך אין עוד איש הצריך לדעת או לעשות דברים כה רבים כמוהו. בצורתו הטובה ביותר הריהו חייל מאומן אידיאלי. והמשגה הקטלני ביותר שעלולה לעשות מחלקת רב-השלישים* הוא לחקות את מנהג המחצית השניה של מלחמת העולם הראשונה ולספק לראשונה לחיילות האחרים את כל מבוקשם ממיטב הטירונים, ורק אחר כך למסור את השיריים לחיל-הרגלים. אין אני רואה סימנים לכך ששיטה כזאת נהוגה עכשיו למעשה.

על הטקטיקה של דיביזית-הרגלים בהתקפה עשויות להשפיע השפעה רבה הידיעות שיושגו בדבר מקום המצאם של כוחות-שריון אויבים. אם יוברר כי אין חשש שכוחות כאלה נמצאים במקום שממנו יוכלו להתערב עוד בעצם יום ההתקפה, הרי שדיביזית הרגלים יכולה לנקוט אורח פעולה נועז מאוד לאחר ששובר הקרום החיצוני של התנגדות האויב. המערך שלה בהתקדמה יהיה רווח יותר, ירבו אפשרויות הנפתחות לפניו וכן יפחתו סכנותיה של התקפה אירית אויבת. בהיותה פועלת נגד אויב שאינו יכול לנוע במהירות רבה יותר ממנה, אין עליה לחשוש ביותר מפני סכנתה של

* או של השליש-הכללי (Adjutant-General's Branch) — מחלקת המטה, הממונה על החומר

האנושי וחלוקתו. — המער.